

Vlaanderen
verbeelding werkt

‘TZITEMZO ...
‘TZITEMZO

**MET JE RECHTEN
IN DE JEUGDHULP**

**DEPARTEMENT
ZORG**

jeugdhulp.be

WAT IS JEUGDHULP?

Iedereen zit wel eens met een vraag of heeft hulp nodig. Je voelt je bijvoorbeeld niet goed in je vel of je hebt een handicap en hebt daardoor zorg en begeleiding op maat nodig.

Misschien kan je terecht bij je leerkracht, ouders, opa of vriendin. Maar soms is dat niet genoeg.

Als je problemen, vragen of nood aan ondersteuning op maat hebt, moet je hulp krijgen!

Die hulp kan je vinden in de jeugdhulp. Bijvoorbeeld bij organisaties als het CLB, het Jongeren Advies Centrum (JAC), een zorgaanbieder voor jongeren met een handicap ...

Er bestaan dan ook drie belangrijke regels wanneer je hulp krijgt:

- 1. Iedereen moet altijd doen wat in jouw belang is.**
- 2. Om al je rechten te gebruiken, moet je bekwaam zijn.**
- 3. Alle rechten zijn voor alle jongeren gelijk.**

DRIE BELANGRIJKE REGELS

WANNEER JE HULP KRIJGT

1. Iedereen moet steeds doen wat in jouw belang is

Bij elk voorstel of elke beslissing moeten hulpverleners, liefst samen met jou en je ouders, nadenken over wat het beste is voor jou. Ze zullen hun uiterste best doen om dat mogelijk te maken. Als dat toch niet kan, moeten ze je uitleggen waarom.

2. Om al je rechten te gebruiken, moet je bekwaam zijn

In de jeugdhulp kan je zelf je rechten gebruiken. Maar voor sommige rechten moet je bekwaam zijn.

‘Bekwaam zijn’ betekent dat je weet wat goed voor je is. Als je bekwaam bent, heeft men jouw toestemming nodig voor het doen van bepaalde dingen of het maken van bepaalde beslissingen. Binnen de jeugdhulp gaat men ervan uit dat de meeste jongeren bekwaam zijn vanaf 12 jaar.

Voor **drie rechten** moet je bekwaam zijn om ze zonder begeleiding van volwassenen te gebruiken. Je moet bekwaam zijn om

- zelf te beslissen of je hulp wil of niet. Het kan wel altijd zijn dat een jeugdrechter vindt dat je hulp nodig heb, ook al ben jij bekwaam en ga je daar niet mee akkoord.
- te beslissen dat je niet van je ouders wil worden gescheiden. Tenzij de jeugdrechter hierover anders beslist.
- je dossier te mogen lezen.

3. Alle rechten zijn voor alle jongeren gelijk

Je mag niet anders behandeld worden omdat je bijvoorbeeld een bepaald gender, geslacht of geaardheid hebt, je een andere taal spreekt, een andere cultuur, geloof of handicap hebt

WELKE RECHTEN HEB JE IN DE JEUGDHULP?

In de jeugdhulp heb je allerlei rechten!

Rechten vertellen je wat je allemaal precies kan en mag tijdens de hulpverlening. Hieronder sommen we al je rechten in de jeugdhulp op.

1 RECHT OP HULP OP MAAT

- Heb je vragen, problemen of nood aan ondersteuning, dan moet je hulp op maat krijgen!
- Het kan zijn dat een organisatie of hulpverlener je niet kan helpen. Bijvoorbeeld omdat ze al te veel werk hebben of omdat ze zelf niet de gepaste hulp kunnen geven. Dan moeten ze je helpen bij het vinden van een organisatie waar je wel terecht kan.

2 RECHT OP DUIDELIJKE INFORMATIE

- Je hulpverlener moet je op een gemakkelijke manier vertellen wat er allemaal zal gebeuren om jou en je familie te helpen, zodat je alles goed begrijpt.
- Deze informatie wordt tijdens je traject ook regelmatig herhaald.

3 MAG JE ZELF BESLISSEN OF JE HULP KRIJGT OF NIET?

- Als je bekwaam bent, mag je normaal zelf beslissen of je hulp wil of niet. Behalve als de jeugdrechter hier anders heeft over beslist.
- Je mag ook hulp weigeren. Behalve als de jeugdrechter hulp oplegt.
- Als er meerdere hulpverleners zijn, mag je kiezen door wie je geholpen wil worden.

4 RESPECT VOOR JE FAMILIE

- Als je jeugdhulp krijgt, zorgen hulpverleners ervoor dat je de band met je familie kan behouden. Tenzij dat niet goed voor je is.
- Als jij en je ouders willen samenblijven, kan alleen een jeugdrechter jullie toch van elkaar scheiden.
- Je moet hulp krijgen als je informatie wil vinden over je familie of andere mensen die belangrijk voor je zijn.
- De hulp krijg je het liefst zo dicht mogelijk bij de plaats waar jij en je familie wonen. Tenzij je de gepaste hulp niet dichtbij kan krijgen.

5 RESPECT VOOR JE PRIVACY

- Je mag altijd gewoon jezelf zijn en je eigen mening hebben.
- Soms heb je een plek voor jezelf nodig. Iedereen moet dat respecteren.
- Informatie over jou en je familie mag niet zomaar doorverteld worden. Als informatie doorgeven nodig is om je de juiste hulp te geven, wordt dat eerst aan jou gezegd. Je kan dat meestal weigeren of zelf beslissen welke informatie mag doorverteld worden en welke niet.

6 RECHT OP PARTICIPATIE (BETROKKENHEID)

- Je mag je mening geven over de hulp die voorgesteld wordt of die je krijgt. Je mag daarover meepraten en meestal meebeslissen.
- Er moet zoveel mogelijk rekening gehouden worden met wat jij vindt en wil. Als dat niet kan, moet men je uitleggen waarom.

7 RECHT OP DOSSIER

- Binnen de jeugdhulp heb je een dossier. Daarin schrijft de hulpverlener wat die belangrijk vindt over jou, je familie en je situatie.
Zo weten alle betrokken hulpverleners wat er afgesproken is en hoe het met jou en je familie gaat.
- Jijzelf mag, als je bekwaam bent, weten wat erin staat.
- Je mag ook aan je hulpverlener vragen om iets op te schrijven of toe te voegen.
- Je mag een kopie vragen van de informatie die je mag lezen in je dossier.
- Jij mag ook vragen dat sommige dingen die je hebt verteld, niet mogen gelezen worden door andere mensen.

8 RECHT OP EEN VERTROUWENSPERSOON

- Je mag een persoon kiezen die je mee kan ondersteunen bij de hulp die je krijgt. Bijvoorbeeld door mee te gaan naar gesprekken, je informatie te geven of vragen te stellen aan de hulpverleners.
- Je vertrouwenspersoon mag je zelf kiezen, maar moet wel aan enkele voorwaarden voldoen. Je vertrouwenspersoon:
 - > moet meerderjarig (18 jaar of ouder) zijn
 - > moet een kopie van het strafblad kunnen tonen
 - > mag niets te maken hebben met de hulp die je nu krijgt. Je ouders of een van je begeleiders kunnen dus niet je vertrouwenspersoon zijn.
- Jij beslist samen met je vertrouwenspersoon welke ondersteuning je precies van hen verwacht.

9 HEB JE KLACHTEN?

Je mag zeggen aan je hulpverlener of vertrouwenspersoon dat:

- Je niet tevreden bent over de hulp die je krijgt.
- Je niet tevreden bent over de manier waarop je moet leven in de voorziening.
- Ze niet genoeg rekening houden met je rechten in de jeugdhulp.

Vind je dat er niets verandert, dan kan je met je klacht ook terecht bij:

- Het **kinderrechtencommissariaat**:
 - > tel. 0800 20 808
 - > klachtenlijn@kinderrechten.be
- Het **Opgroeipunt**:
 - > tel. 078 17 00 00
 - > www.opgroeien.be/opgroeipunt
- Het **VAPH klachtenteam**:
 - > tel. 02 249 35 00
 - > www.vaph.be/hebt-u-een-klacht

10 WAT ALS JE THUIS NIET KAN OF MAG WONEN?

Als er problemen zijn in je gezin of jullie hebben nood aan zorg en ondersteuning, moeten jij en je ouders hulp krijgen. Je krijgt die hulp best thuis. Maar dat is niet altijd mogelijk. Bijvoorbeeld:

- Als je een handicap hebt en je speciale zorg nodig hebt die je ouders niet alleen kunnen geven.
- Als je ouders even niet meer voor je kunnen zorgen omdat ze ziek zijn of allerlei problemen hebben. Of ze je pijn doen of niet naar je omkijken ... Je ouders of de jeugdrechter kunnen dan beslissen dat je even niet thuis kan of mag wonen. Je krijgt dan een andere woonplaats bijvoorbeeld in een voorziening of pleeggezin.

Als je niet thuis woont, heb je net als alle andere jongeren het recht om zo gewoon mogelijk op te groeien.

Daarom heb je ook recht op ...

1 School, vrije tijd, sporten en werken

- > Je hebt het recht om naar school te gaan en te leren, net als andere jongeren. Het liefst ga je naar je vertrouwde school. Soms kan dat niet, dan krijg je les in (de buurt van) de voorziening.
- > Je hebt elke dag recht op vrije tijd. Daarin mag je normaal kiezen wat je wilt doen, zoals alleen of samen spelen, binnen of buiten, sporten, tekenen, knutselen, lezen of relaxen.
- > Vanaf 15 jaar hebt je recht om te werken en om zelf een job te kiezen. Die moet wel passen bij de regels en organisatie van de plek waar je verblijft. Je mag enkel werken buiten de schooluren.

2 Een individuele kamer

- > Als je in een voorziening woont, verblijf je meestal in een individuele kamer die je zelf mag inrichten. In de toekomst wordt dat zelfs verplicht.

3 Je eigen kleren en spullen

- > Je mag je eigen kleren en spullen hebben. Bijvoorbeeld boeken of posters.
- > Bepaalde kleding of spullen kunnen wel verboden worden als ze jou of anderen in gevaar brengen. Bijvoorbeeld een zakmes of drugs.

4 Privacy: regels rond het doorzoeken van je kledij, spullen en kamer

- > Niemand mag zonder je toestemming je kleding of spullen controleren of je kamer doorzoeken.
- > Hulpverleners mogen de kamer wel binnengaan om bv. te poetsen. Hierbij mogen ze geen spullen controleren.
- > Wanneer mogen hulpverleners je kleding, kamer of spullen wel controleren?
 - Met je toestemming.
 - In noodtoestand: wanneer er een ernstig en onmiddellijk gevaar is voor jou of anderen in de voorziening en men dit gevaar alleen kan aanpakken door je privacy te schenden. Bijvoorbeeld bij sterke vermoedens dat iemand zelfmoord gaat plegen.

- > Alleen in een gemeenschapsinstelling, een voorziening veilig verblijf, GES+ en in het Vlaams Detentiecentrum kunnen hulpverleners soms je kleding, spullen en kamer controleren.
Dat mag enkel als ze er een goede reden voor hebben en het nodig is voor je veiligheid of de veiligheid van anderen.

- > Wat mogen hulpverleners **nooit** doen?
 - Je aangekleed of naakt lichaam met de hand aftasten of je ontkleed lichaam bekijken. Enkel de politie mag dat doen en alleen als dat nodig is voor je veiligheid.
 - Een algemene wekelijkse of dagelijkse doorzoeking.

5 Bezoek

- > Je mag normaal zelf kiezen van wie je bezoek krijgt, zoals je ouders, vrienden, familie ... Tenzij dat niet goed voor je is.

6 Praten, chatten of schrijven met anderen

- > Je mag contact hebben met mensen die niet bij je wonen. Zo kan je praten met wie je zelf kiest. Tenzij dat niet goed voor je is.
- > De voorziening kan regels hebben over hoe je dat doet, bijvoorbeeld chatten via het internet.

7 Mee nadenken en beslissen over het leven in je leefgroep

- > Je mag met de andere jongeren vergaderen over het leven in de leefgroep.

8 Zakgeld

- > Als je in een voorziening woont, kan je recht hebben op zakgeld. Vraag dat na bij je begeleiders.
- > Hoe ouder je bent, hoe meer zakgeld je krijgt.
- > Je mag zelf beslissen wat je met je zakgeld doet.

9 Deelname aan de ruimere samenleving

- > Je moet volop kansen krijgen om deel te nemen aan de samenleving. Dat betekent dat je net als andere jongeren mee moet kunnen doen met activiteiten, zoals sporten of naar de jeugdbeweging en bibliotheek gaan.
- > Als je dit recht gebruikt, moet dat in samenspraak zijn met je hulpverleners en je omgeving. Het mag ook niet ingaan tegen de beslissingen van de jeugdrechter.

10 Goede behandeling

- > Hulpverleners moeten je helpen opgroeien en ontwikkelen. Ze moeten je altijd goed behandelen.
- > Als je een bepaalde afspraak niet hebt nageleefd, moeten hulpverleners dit met jou bespreken en zoeken naar een oplossing. Ze kunnen je ook straffen.
- > Die straf moet altijd in verhouding staan tot wat je fout deed en je moet er kunnen uit leren.
- > Je hulpverleners of pleegouders mogen je nooit op een onmenselijke of vernederende manier behandelen of straffen.
- > Binnen de jeugdhulp mag je sommige straffen **nooit** krijgen, zoals:
 - Lichamelijke straffen zoals slaan, schoppen, knijpen ...
 - Geestelijk geweld zoals schelden, dreigen, kleineren, pesten ...
 - Volledige maaltijden afnemen
 - Je zakgeld niet geven als je daar recht op hebt
 - Een volledige groep straffen.

**HEB JE VRAGEN?
WIL JE MEER INFORMATIE?**

Met vragen of problemen kan je
terecht bij je hulpverleners.
Zij moeten je meer uitleg geven.

DENK JE DAT JE RECHTEN NIET NAGELEEFD WORDEN?

Contacteer dan

- Het **kinderrechtencommissariaat**:
 - > tel. 0800 20 808
 - > klachtenlijn@kinderrechten.be
- Het **Opgroeipunt**:
 - > tel. 078 17 00 00
 - > www.opgroeien.be/opgroeipunt
- Het **VAPH klachtenteam**:
 - > tel. 02 249 35 00
 - > www.vaph.be/hebt-u-een-klacht

VRAGEN OVER JE RECHTEN IN HET ALGEMEEN OF IN DE JEUGDHULP?

Dan zit je goed bij **tzitemzo**! Neem zeker een kijkje op de website. Je kunt ook chatten, mailen, bellen of gewoon eens langskomen.

- > www.tzitemzo.be
- > info@tzitemzo.be
- > tel. 09 233 65 65
- > Hoogstraat 81, 9000 Gent

LAAT JE STEM HOREN!

Cachet is een netwerk van jongeren met een persoonlijke ervaring in de jeugdhulp. Vanuit de verhalen van jongeren gaan ze, altijd samen met jou, in gesprek met hulpverleners en beleidsmakers.

- > www.cachetvzw.be
- > contact@cachetvzw.be

Verantwoordelijke uitgever

Karine Moykens
Secretaris-generaal
Departement Zorg
Simon Bolivarlaan 17, 1000 Brussel
www.departementzorg.be

Tekst

tZitemzo
Hoogstraat 81, 9000 Gent
info@tzitemzo.be - www.tzitemzo.be

Illustraties

Lise Vanlerberghe

Samenstelling

Departement Zorg
Afdeling Communicatie en IT - Team Communicatie

Depotnummer

D/2024/3241/363

Uitgave

November 2024

In samenwerking met

Opgroeien

VAPH

VLAAMS AGENTSCHAP VOOR
PERSONEN MET EEN HANDICAP

